

LA VEU DEL CENTRE CATALA

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

En lo local del CENTRE CATALA, Passatge del Crèdit, n.º 7, 1.º, y Baixada de Sant Miquel, 5, 1.º

Pera los anuncis, dirigitse á la Administració.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Barcelona un mes.	0'50 Ptas.
Un trimestre en lo restant de la Península.	1'50 »
Un trimestre al estranger (l. p.)	2'25 »
Un número sol.	0'10 »

AVIS.

Los Srs. suscriptors de fora que no hagin enviat l' import del trimestre ó semestre de suscripció, poden ferho en sellos de correu, per tot aquest mes, si no volen experimentar retrás en rebre lo periódich.

LA ADMINISTRACIÓ.

Situació dels regionalistas.

En lo nostre darrer article titolat «Punt de espera y retrocés,» després de indicar los passos per los quals lo catalanisme regionalista ha anat á parar al punt en que avuy se troba, oferirem manifestar la posició en que la perturbació d' uns quans ha posat á n'ells y á nosaltres. Passem ja á examinarla.

Els no volen res concret. La seva *lliga* es filla del concurs d' una pila de passions. Als uns los mou la enveja literaria; als altres lo mal humor de la propia impotencia, que en llur interior se senten y han de confessarse, y uns y altres s' atenen al adagi que diu «Val mes ser cap d' arengada, que cua de llus.» S' han *lligat* no pera fer avansar un sol pas al catalanisme envers la consecució de llurs ideals, sino pera contrariar als que s' havian posat al davant del moviment. Llurs aspiracions no volan pas molt enlaire; quasi poden condensarse en una sola negativa, que no es altra que matar al CENTRE CATALA. No han presentat ni presentarán pas programa contra programa, puig ni 'l tenen, ni volen tenirlo, ni son capassos de ferlo. Tota llur activitat s' emplea en fer la guerra á la nostra associació. Allí ahont saben que hi ha un soci, allí van, y penjantseli de las orellas, no 'l deixan fins que l' han girat, si poden, contra nosaltres. Pera la consecució de aquest

fi, totas las armas son bonas pera ells. Si no poden fundar arguments en la veritat ó en los fets, los basan en las suposicions y en la mentida. Y no 's reduheixen pas á Barcelona, sino que se'n van per fora, y si logran destruir una sucursal del CENTRE, se creuen haver obtingut una gran victoria.

Incapassos de fer programa ni de fixar la organizació que voldrian, s' entretenen en futilitats y projectes sense substancia. Si 'l Rey dels belgas parla flamench, com es de us y costum en aquella terra, envian al rey del belgas un misatge que no te cap trascendencia. Si un regidor que no poseheix lo castellá diu quatre vulgaritats en catalá, y en catalá defensa lo que á n' ells los dona benefici, posan al tal regidor pels nubols, y 'l declaran patrici ilustre, y lo comparan ab los Fivaller, Claris y Casanovas. Las sevas aspiracions no passen de aixó, y si arrivés lo cas de que la Regenta digués quatre paraulas en catalá al obrir la Exposició que 'ls fa menjar, setornarian boijos de alegria. Pera ells, després de tal fet, Catalunya estaria ja salvada, y si seguissin dihentse catalanistas, fora sols pera dedicar á totas horas versos y coplas en llahor de la Regenta. En tal cas farian lo que avuy fan ab la Exposició. No mirarian lo que 'ns costarian tals paraulas, com no miran lo que nos costará la carnestoltada dels Rius y Taulet y comparsa, y encara que després d' ellas hagués de venir la ruina y la subjecció completa, ni ho veurían ni ho voldrian veure. Tot lo seu Catalanisme se reduheix á parlar en catalá, tal vegada perquè, com lo regidor Vallés, no coneixen molts de ells lo castellá, ni son capassos de produhir obras que pugan sostenirse al costat de las castellanas. Tot lo demés, al dir d' ells, es tonteria y no val la pena. Preferirian un rey absolut que 'ls dominés en catalá, á una serie de institucions que condensessin las llibertats de la Terra, si llur representant usés, encara que fos sols per galanteria, una llengua distinta de la catalana.

De modo que, si 'ls *lligats* se sortissin ab llurs propòsits, lo catalanisme regionalista faria un veritable retrocés. Tornarian á veurel condensat en los Jochs Florals, ab tal de que, —(aquesta es condició preci-

sa), — los Jochs Florals seguissin deixantse manejar per ells. Lo dia de la festa se despatxarian á gust, y buidarian tota la bilis, renegant dels castellans, adulant á Catalunya baix lo símbol de la Reyna de la festa, y donant crits mes ó menys encuberts de separatisme. Passada la festa y repartidas las englantinas y altres premis entre los de la colla, ja no se ocuparian de res mes, á menos que s' 'ls presentés ocasió de fer sens perill algun aniversari ó de celebrar la festa de Sant Jordi. Tal vegada arriharien fins á malehir lo sistema decimal, y suspirarian pel retorn de la lliuras, sous y diners, perquè aquest modo de contar, deu ser, indubtablement, als seus ulls lo *non plus ultra* del catalanisme.

Tots los passos que s' han donat cap endavant; aixís los que suposan los dos Congressos catalanistas celebrats, com los continguts en la Memoria presentada á don Alfons XII y en altres actes fets y publicacions sortidas, los desfarian si poguessin, y ja que no poguessin desferlos, los donarian completament al olvit, y 'n prescindirían completament. Lo regionalisme se reduhiria á parlar malament entre ells en catalá, y á seguir la societat literaria de socorros mútuos, elevantse reciprocament á grans figuras, y premiant avuy los uns als que demá estarian obligats á tornarlos lo cambi en altres premis.

Per desgracia, la degeneració del nostre caracter es tal, que si un programa tan descolorit é insípit no fa prossélits, serveix no obstant pera dificultar la marxa del Regionalisme. Aquest, ab penas y traballs y á copia de constancia, lograva anarse obrint pas, y ab molta pausa s' anava infiltrant en lo poch que queda de conciencia popular á Catalunya. La cosa estava preparantse de manera, que encara que lo Regionalisme no tingués prou forza pera imposarse en temps normals, anava sent una grata esperança pera un dia en que l' Estat espanyol tornés á desorganisarse, com s' ha desorganisat moltes vegadas. Lo Regionalisme, com hem dit en varias ocasions, ab son programa trascendental y concretantse més cada dia, s' havia assentat á la porta del unitarisme, disposat, com l' árabe del cuento, á esperar que passés lo cos del unitarisme, pera produhir llavoras una explosió irresistible que cambiés fins las arrels de la organizació nacional.

Los fets dels perturbadors, no ho amagarem pas, han donat á aquestos proposits una forta sotregada. No s' han conquistat á cap dels avuy indiferents ó desenganyats, pero 'ls han posat en guardia. Gracias á la perturbació que ha pres la forma de *lliga*, nos consideran á tots los regionalistas iguals als demás partits, ab iguals vicis y defectes, y res esperan de nosaltres. Si en tal situació vingués la desorganización de que havem parlat avans, nos fora molt difícil fer lo moviment de concentració de forsas, qual probabilitat era la nostra esperança.

A nosaltres, no obstant, nos cap la satisfacció de no haver contribuït poch ni molt á la debilitat que avuy aclapara al Regionalisme. Som los mateixos que eram, y nos trobem en lo mateix lloch en que nos trobavam. Aixís, en aquesta situació, sabrem es-

perar, y sens derrotar las nostras forsas en continuo moviment, que las circunstancias actuals farien esteril; agrupats los que seguim pensant lo que pensavam, á fi de que 'l dia de demá no 'ns trobi anant cada hu á la seva, mantindrem, sino 'l foch, lo calliu del Regionalisme, que vol alguna cosa mes que parlar en catalá y fer exposicions y carnestoltadas ruinosas. Mentres tant, si 'ls avuy obcecats ó dominats sens tenirse conciencia per certas passions y malas volensas, tornan á la casa pairal, com lo fill pródich, la perduda nò haurá sigut molt grossa, y tot s' haurá reduhit á un lamentable punt de espera.

Qui assegura dura.

Hi ha un fét de nostra historia contemporánea que hauria d' esculpirse ab lletras de bronze, perquè sa memoria se conservés sempre y tothom la recordés com á llissó eloqüent de lo que son certs homes.

Un jorn las corrents populars se dirigiren vers la república federal y molts polítichs de cap d' ala cregueren que s' habian de deixar portar per ella al efecte de satisfer la ambició. Tots se digueren federals. Si ho eran ó no los fets ho varen demostrar. Tan bon punt arrivá lo jorn de treures la careta, cada un d' ells comensá á dir que entenía la república federal de un modo diferent dels altres, y resultaren tants sistemas federals com eran aquells polítichs; pero ¡quins sistemas! ni lo negre de la Riba ho hauria fet mes malament, y com dels homes de qui parlem no 's pot dir que ho fessin per ignorancia, no hi ha cap dupte de que cada sistema era una excusa per fugir d' estudi. Y fugiren en efecte, y uns s' en anaren al camp unitari y altres al camp monarquich, fentse passar per homens d' ordre y volent ser amichs dels conservadors.

Aixó prova que de aquestos grans homes s' en ha de desconfiar, perquè van á la seva, y quant los convé si s'els presenten aygua dolça, os dirán: jo 'm creya que aquest' aygua era salada, dolça no 'm convé; y al contrari si s'els diu aygua de mar, os dirán qu' ells creyan que era dolça.

Contra aquestas passadas han d' estar molt previnguts los catalanistas, perquè si algun dia la idea pren vol, já veurán com hi haurá molts alets que s' presentarán com mes catalanistas que ningú sens perjudici de treballar contra aquesta idea.

Un dels medis per evitar que així sia es lo de formar escola y definir de una manera clara lo que vol lo catalanisme, y fixar bé son programa, á fi y efecte de que després no s' puguin dar las excusas de que hem parlat. De lo contrari, si algun dia guanyés lo catalanisme ja sortirian dient: «jo 'm creya que catalanisme volia dir fer Jochs Florals, tenir teatre catalá, parlar dels Peres y dels Jaumes y dir que 'ls castellans no saben res; may habia entés que catalanisme vulgués dir una organizació especial pera Catalunya, ab la llengua catalana oficial, ab lleys

propies, tribunals propis, administració propia etc. etc. Aixó no es aixó, ni puch acceptarho per moltes rahons. Jo crech que la nació ha de ser una, las lleys unas, la administració una: un Deu, una llei y un altar».

Altres diràn: «Jo may había entés que catalanisme volgués significar aixó que avuy s'en diu progrés, al contrari, jo creya que per catalanisme s'entenia tornar als temps gloriosos de Carlos II de Austria; á aquella época tranquila en la que la santa inquisició estava encarregada de ofegar totes las ideas contraries á la religió; en que las costums eran tan honestas, tan honradas, que de quatre milions d' espanyols quatre cents mil eran frares. ¿Qué mes voldria Catalunya que tornar á aquells temps? Tenia consellers, Corts propies, que s' reunian ó no, y fins á Madrid enviava exposicions escrites en català.»

N' hi hauria que dirían altres cosas y, fora una confusió dins de la que ningú s' entendria.

Aquí poden veurer aquells que no volen que lo programa s' defineixi, si son bons catalanistas, quant errats van, y que la rahó que donan de que sense programa serán molts mes los que se afilien al catalanisme, es volguer dar á aquet una robustesa aparent que siga la causa de sa mort.

Posem un exemple; suposem que tractan de casar-se un home y una dona, que son incompatibles, y que per forsa han de rompre un dia ó altre. ¿Quan valdrá mes que tinga lloch lo rompiment avans ó després de ser casats? A tota persona sensata se li acut tot seguit respondre: avans, y tindrà rahó, perque en aquet cas l' home y la dona quedan lliures, y cada hù d' ells pot fer son camí, mentres que, si son casats, tots dos quedan malament y 'l mal no te cura.

Aixó va sucuhir als federals de que hem parlat al principi. Si haguessin romput avans, hauria quedat un partit federal pur, que potser hauria triunfat. Va venir lo rompiment mes tart, y tot s' en va anar tant per terra, que aquell partit ha quedat en los llims ahont no te pena ni gloria. També allavors se deya: «no definiu, no concreteu, deixeu que 'l partit creixi.»

Nostres avis deyan: Qui assegura dura, y també: qui no mira avant, enrera cau, y la experiencia nos demostra cada dia la veritat de aquestos ditzos. En lo cas que 'ns ocupa, assegurar vol dir fixar, concretar y definir lo que 's vol, y aixís, únicament aixís, se pot conseguir. Las vaguedats, las mitxas tintas, lo deixar las cosas á l' aire, es no mirar avant, es no recordarse de que ha de venir lo dia en que tot s' haurá de determinar y dirho clar, y que allavors en lo moment mes crítich vindrán per forsa las divisions, y, per lo tant, que s' caurá enrera.

Aixís donchs los catalanistas, si volen fer alguna cosa seria; si volen sembrar bonas llavors, si volen durar han d' assegurar, y ja hem dit lo que significa aquesta paraula.

Quedis lo fer altra cosa pels que no tenen aspiracions ni ideas, pero aquestos mateixos que sols po-

den servir pera entrebancar, ni aixó podrán fer lo dia que se 'ls diga: ¿accepteu ó no aquest programa? Perque si diuhen si, ja no tenen dret á cridar, y si diuhen no, ja formarán lliga apart, y serán tot lo que vulgan menos catalanistas. Podrán dirho; podrán posarse aquest nom, pero sempre serán catalanistas que no volen lo catalanisme.

Fixem, donchs, definim, determinem, que aixís assegurem la idea, y ja está dit: qui assegura dura.

La setmana política

Las sessions de las Cámaras han entrat ja en la part seria, havent deixat los preliminars, com son los nombraments de presidents, comissions, etc.

Lo Sr. Romero Robledo fá de obstruccionista, pero aixó no implica que dit Sr. no tingui memoria ó falta de barra, puig ell, que may ha respectat al Parlament, surt ara protestant, perquè s' ha posat á discussió lo projecte de llei de Enjudiciament civil faltant á las relacions del Congrés ab lo Senat.

¿Que será? Lo Sr. Los Arcos va preguntar lo Congrés si lo govern estaba enterat de unas acusacions fetas per lo periódich francés «Le Figaro», á proposit de las condecoracions espanyolas, que 's diu que sembla que 's venen á preu fixo, segons tarifa per no se sab quin Caffarel de aquesta part dels Pirineus. No obstant, lo Sr. Moret ha assegurat que castigaria als Caffarels en cas de que hi fossin.

Al mitj de la grotesca comedia que los politichs representan, va convertirse aquesta en una pantomima de xurriacadas dadas per lo fusionista duch de Tetuan al Sr. Sagasta. Entre las moltes cosas que lo duch va dir, va habernhi com un temple. Que era gran la apatía del govern devant dels interessos de la patria qual riquesa decrexia. Que las obras públicas están sense ferse y sense projectarse, pero que lo pressupost de Foment aumenta. Va analizar los negocis de la Trasatlántica y dels tabacos, y digué que sols los partícipes poden estar satisfets de las gestions administrativas del govern. Se queixá de que se haigi ascendit á un coronel, després de ser lo tal coronel lo qui manaba un regimen sublevat y quan no estaba depurada del tot la seva conducta.

Tot lo que va dir y molt mes de lo que nosaltres sabem, no deuria extranyar al Sr. duch de Tetuan, no sols per sa edat en la que la reflexió impera, sino perquè ja fá molts anys que tracta als redentors de Espanya y de segur que coneixerá llurs tretas y argucias.

Ahont se ha fet veure que 's prenía ab interés la qüestió agraria ha sigut en lo Senat, probant aquet fet la mentida no teórica, pero si práctica, del parlamentarisme. Tan es aixís que quant los diputats catalans, valencians ó de qualsevol altra regió fan alguna cosa mancomunats, sols se sent cridar.

«Aquí en lo Congrés debém olvidar nostras procedencias; aquí som tots diputats que representém al país en general.»

Efectivament, no discorren mal los que tal diuen, puig que molts de ells ni tan sols han visitat may lo districte per ahont son diputats.

En una de nostras anteriors «Setmanas» vàrem emetre nostra opinió sobre la «Lliga agraria», y realment no vàrem equivocar-nos.

Se ha parlat de tot y se han manifestat molts medis pera curar los mals de la Agricultura; pero cap nos satisfá, puig sols son *paños calientes*.

Un orador creu que tot dependeix de no tenir banchs agrícols; altre de ser carregada la contribució de consums; no falta qui entengui que lo Fuero-Juzgo es lo millor pera la agricultura, y per lo istil, s' han proposat moltíssims paliatius. Sols lo Sr. Soler, representant aragonés, va tocar lo que podríam dirne la llaga. Mes lo President va creure masa fort lo que dit Sr. tractaba y va ferlo callar.

Lo Sr. Bayo, gran conservador, va dir que desde lo any 1854 fins lo de 1887, han aumentat 795 milions lo presupost los ministeris tots, exeptuant Guerra, Marina, y los Cossos col·legisladors y Obras públicas. Lo que no va dir lo Sr. Bayo es quants de aquells milions han variat de rumbo en irregularitats.

Lo resúmen de las discusions de la «Lliga Agraria» es lo següent:

No hi ha país, ni agricultura, ni quartos, ni administradors, ni res.

¿Y que? preguntem nosaltres. Fa temps que ho sabíam tot lo que los bonatxons agricultors han dit en Madrid. Pero retornin á llurs casas, que lo govern tot s' ho escoltará..... com si sentís ploure.

Copíem de un periódich de Madrid: «Lo Alcalde fusionista de Barcelona, Sr. Rius y Taulet, per no ser menos que los guardias municipals, está aprenent lo idioma francès, creyent que podrá parlar *algo* en aquella llengua pera la obertura de la Exposició Universal».

A última hora se 'ns diu que lo govern se preocupa de la cuestió obrera en nostra ciutat.

Los periódichs de Madrid, ab aquet motiu, omplen las columnas, alguns en tó esparverat, propasant indirectament midas pera arreglar lo conflicte. Si alguna cosa no 'ns agrada es simplement que s' hi fiquin los de Madrid, ó sino que ho probin de no fi-carshi, y ja veurán com tot nos ho arreglarem.—Z.

SECCIÓ OFICIAL

En consell general celebrat lo dia 13 del corrent, van ser admesos com á socis, los senyors següents:

D. Josep Campamá.

» Pere Subirós.

Barcelona, 16 Desembre 1887.

Lo SECRETARI,

E. Canibell.

NOTICIAS Y COMENTARIS

No podem pas assegurar si quan sortirà lo present número, los directores de la Exposició ¡Universal! hauran fet ja la superba *planxa*, de decretar son aplassament. Mes, encara que no poguem assegurarho, lo més verossimil es que haurán pres ja tan *heróica* resolució. Lo paro dels paletas y altres operaris los haurá vingut com la anell al dit, proporcionantlos la excusa que tant y tant buscavan. Verdaderament que la excusa, en tot cas, será excusa de mal pagador, però es ben sapigut que 'l que s' ofega s' agafa d' un ferro ruhent.

Pera lo cas improbable de que l' aplassament no hagués sigut acordat al sortir lo present número, nosaltres sostenim ab mes fermesa que may, que la Exposició de la nostra ruina *no s' obrirá pas lo dia 8 d' Abril*, y seguim acceptant la posta al qui vulgui ferla.

Estem ja á meitat de Desembre, y encara no han sortit los cartells anunciadors de la celeberrima «Exposició.» Tal vegada s' espera que s' hagi acordat l' aplassament, al objecte de evitar una nova tirada, que faria mes grossa y ridicul la *planxa* que inevitablement han de fer los que s' empenyan en comprometre á Barcelona, ficantla en una empresa superior de molt á sas forsas, avuy extenuadas.

Lo CENTRE CATALÀ, en Consell general celebrat lo passat dimecres, va acordar, á proposta de sa Comissió administrativa, introduhir algunas modificacions en son local. Dels dos pisos de que avuy disposa, deixarà lo de la Baixada de Sant Miquel, adquirint en cambi lo de la casa del costat de la que té en lo Passatge del Crèdit. Conservará, donchs, la mateixa entrada, y las condicions dels dos pisos reunits, serant aproximadament las mateixas que las del local de que s' ha utilitat fins ara.

Aqueixa modificació, sens perjudicar pera res á las comoditats y bona disposició del local social, permetrà una bona economia, puig que 'l CENTRE CATALÀ, á diferencia d'altres societats que van seguint la corrent ruïnosa que está de moda, no vol treure al sol mes de lo que té á l' ombra. Los esforços desesperats dels *lligats* han lograt treureli una quarantena de socis, y la economia que s' logrará, compensará ab excés aquesta petita pèrdua.

Donem totas aquestas explicacions, perque som amichs de que las obras corresponguin sempre á las paraulas, y, com á bons catalans, dihem sempre al pa, pa, y al vi, vi. Hem de estar á la espera durant una temporada, que no será pas molt llarga, y no volem atrassarnos. Demá, quan tornarem á la activitat de la vida pública que hem mostrat moltes vegadas, las nostras forsas se conservarán enteras, y podrém emplearlas ab tota la energia que requereix la defensa dels nostres ideals.

«L' Arch de Sant Martí,» passat ja tal vegada lo mes fort del amohino que degué produhir á son director la causa que ell volgué fer passar com política ó de impremta, sens duple per creure que sos lectors son de la fusta dels que combregan ab rodas de moli, se permet en son darrer número tornar á ocupar-se del nostre CENTRE, publicant una carta ó lo que sigui, fetsada á Santiago de Cuba, y seguida de bastantas firmas, que desde aquellas apartadas terras s'atreveixen á declararnos poch patriotas, y á cremar tot l' incens que han pogut fer cabre en llurs incencers als que menjan, encara que no siguin mes que rosegons, de la Exposició Rius y Taullet, Pirozzini, Girona, y Companyia.

No volem pas averiguar si las firmas que autorisan la carta son tan verdaderas y lleghitimas com las d' aquell célebre missatge á Mr. Parnell, que va servir quasi exclusivament pera impossibilitar lo testimonio de gratitut y admiració que 'l nostre CENTRE tenia acordat dirigir al eminent Gladstone. Y no volem averiguarho, perque nos tenen molt sens cap cuidado. En lo referent á Exposició fa ja temps que vam dir la última paraula, y deixem al temps la confirmació de las nostras apreciacions, en la seguretat de que será desgraciadament completissima.

Lo que si nos fa riure de ganas, es veure la fruició ab que la «Renaixensa» y altres periódichs que se dihuen catalanistas van copiant lo document en llurs columnas, fentse la ilusió de que cridant desde llocs diferents resulta la veu mes poderosa. Es verdaderament graciosa la táctica que segueixen los perturbadors del Regionalisme desde que van separarse de nosaltres. Dos ó tres, que son sempre los mateixos, surten un dia desde Sant Martí, l' endemà desde Sabadell ó Reus, y l' endemà passat desde lo Centre Escolar ó altra agrupació més ó menos verdadera, ab lo propòsit de fer creure al públich que son molts. Tal vegada han fet l' aprenentatge en la campanya ridicula del «Teatre de Catalunya», ahont pogueren apendre, que ab mitja dotzena de comparsas se pot organisar una professó llarguissima, fentlos passar y repassar moltes vegadas pel escenari á la vista del públich.

Nosaltres, sens haver sigut jamay empresaris, sabem be com se fan aquestas cosas, y contemplem la professó de teatre dels *Uigats* ab lo mateix gust y ab iguals ganas de riure que las que hem vist cent vegadas en los escenaris. Los demanem, donchs, que segueixin per lo camí emprés, puig en lostemps que correm y en mitj dels temors que 'ns dona la ruína á que 'ns empenyan, son d' agraahir totas las distraccions, encara que siguin tan mal presentadas com las que 'ns han inspirat aquestas ratllas.

Lo dia 13 del corrent tingué lloch á Madrid la sessió inaugural académica de la Societat Espanyola de Higiene la que fou presidida per un general lo seyór Weyler.

Altre general, lo Sr. Martinez Pacheco, pronunciá un discurs sobre la Higiene en l' exercit; pero, están tan aferrats á las ideas unificadoras y entenen

la democracia tan á la francesa los senyors de Madrid, que ni s' adonan de que quant parlan dihuen moltes vegadas los mes grans despropòsits. En efecte, lo Sr. Pacheco, sostingué que á pesar de ser los soldats espanyols los millors del mon, espermentavan mes baixas que 'ls de altres països, degut á las dolentas condicions dels quartels, dels hospitals y dels aliments, y després de aixó, defensá el servey militar obligatori. Es á dir que no content de que una part de la joventut espanyola vaiji á esposarse á morir per las malas condicions higiénicas de alimentos, quartels y hospitals, vol que si hi exposi tota la joventut.

¡Y pensar que tan humanitarias ideas envers lo jovent espanyol las te dit senyor, de segur en nom de la llibertat y de la democracia!

¡Com si no existissin en lo mon altrás solucions, en la cuestió militar, mes prácticas é inmensament mes beneficiosas al idividuo y al Estat.

En un de nostres passats números, deyam als nostres lectors que la Academia Espanyola, á proposit del premi ofert per la Reyna Regenta, al autor de la millor obra dramática representada en Espanya, (premi que debia donarse á juhi de la mentada Corporació), havia tingut una renyida sessió, en la qual per pochots vots de majoria s'havian excluhit del concurs las obras no castellanas, havent votat en pró de las literaturas regionals espanyolas no castellanas, distingits membres de la Academia, y tréyam d' aixó la consequéncia de que las ideas regionalistas s' obrian cada dia mes pas en la Nació.

Nosaltres vam treure la noticia d' una correspondencia de Madrid, publicada per nostre company *La Renaixensa*, que suposavam debia estar ben enterat, per tractarse de assumpto de la seva privativa, pero dias després llegiam tot lo contrari en altre carta de la Cort, publicada per la *Ilustración Ibérica*, puig que la *Ilustración* afirmava, que després de molta renyina, la opinió guanyadora havia estat la sustentada per lo Sr. Balaguer y demés académichs defensors de las literaturas regionals.

¿Quina de las duas versions es exacta? No hem pogut encara enterarnos, en y com darrerament altre colega local, *La Ilustració Catalana*, parlant de lo mateix, dona al públich la versió primera, creyem que un ó altre posarán la cosa en clar. Per nostra part estém disposats á rectificar ó á ratificar, segons sian las noticias que 'ns vingán sobre la veritat de aquest fet.

Segons havem llegit en un periódich, lo Sr. Pirozzini, ànima de la *Lliga d' Catalunya* y grán llimosner de molts dels *Uigats*, com á secretari de la Exposició-ruína, percibeix la friolera de mil pessetas mensuals, además de altrás cinch centas, no sabem per quin concepte. Lo Sr. Farnés, ànima també de la *Lliga*, redactor de *La Renaixensa*, quasi director del *Arch de Sant Martí* y conseller de no sabem quants Centres més ó menos efectius de la dissidencia, cobra també una bona picossada per un empleo

de menor cuantia. Lo Sr. Flos, President de la excursals del CENTRE en lo Masnou, redactor del *Arch de Sant Martí*, etc., etc., gosa també de un empleo, y dedica quadros caligráfihs al gran llimosner Pirozzini. Lo senyor.... no volem seguir, perquè fora qüestió de may acabar, y arribariam á entristir als nostres lectors al posarlos de manifest l' aixam de patriotas que s' ha tirat damunt de la nostra expirant administració municipal, com los voltors se tiran damunt de las rossas. No volem seguir, perquè ab lo dit n' hi ha prou pera posar de manifest los móvils que guian als que 'ns combaten perquè no cantem las glorias de la Exposició que per ara los treu lo ventre de mal any.

L' altre dia un periódich los deya ab molta gracia. ¡«Manjeu y calleu!» Nosaltres no 'ls direm pas altre tant, puig no se 'ns amaga que si callessin no menjarian. Per aixó es que si alguna cosa deguéssim dirlos, los diriam. ¡«Manjeu y crideu!» ja que al cap y á la fi, lo cridar es propi de ventrells satisfets y agrahts als que 'ls alimentan, encara que sigui pagant la Pubilla. ¡Pobra Pubilla! ¡D' aquesta feta, prou ne sortirà feta una Venta-fochs ó una Cendrosa!

La «Veu del Camp», organ de la «Associació Catalana de Reus», felicita al «Centre Catalá» de Sant Sadurní de Noya per haver deixat de ser sucursal del de Barcelona y haverse declarat independent.

Respecte á la primera part respectem los motius que pugui tenir la «Veu del Camp» pera la felicitació, per mes que no sapiguem compendre com pot compaginar lo obrar de tal manera ab la actitud neutral que ha dit voler guardar. Respecte á la segona part hem de fer notar que no es societat independent la que se entrega en cos y ánima á una lliga qualsevol; encara que s' anomeni de Catalunya.

Puig que en públich hem de fer saber á la «Veu del Camp», per si no volia saberho en públich, que á la primera festa de la nova Associació Sant Sadurnenca, si van serhi convidats moltíssims *lligats*, lo nostre CENTRE va tenir l' alt honor de no rebre ni una mala invitació, faltantse aixís als debers que sembla imposar lo caràcter independent d' una associació. Y jutjem que aixó es pera nosaltres un gran honor, perquè al comparar la diferencia de conducta entre uns y altres, no podem menos que sentirnos altament honrats y orgullosos.

Lo que si advertirem al colega de Reus es, que ab sas felicitacions intemptivas ferirá los sentiments de molts dels socis de la associació de que es organ, los quals per damunt de tota mena de personalitats, desitjan la regeneració de Catalunya. Y 'ls ferirá tant més, quant no te la franquesa de parlar clar y catalá. Enhorabona que si es partidari de que 'l catalanisme dongui un pas endarrera, se 'n vagi ab los *lligats*, que prou necessitan de sa ajuda, pero tingui al menos lo valor de manifestar sas conviccions. Aixó de voler encendre un ciri á Sant Miquel y un altre al diable no porta masa bons resultats, y per la nostra part renunciém de tota voluntat á la

petita que pot correspondrens. Creguins lo nostre colega; vágisen d' una vegada cap allà ahon sas inclinacions lo tiran, que si algun dia se 'n arrepen-teix, sempre será á temps pera fer una mitja volta.

Per la nostra part sols podem afegir á lo dit que si 's declara de una vegada, no 'ns farà pas gran mal. Pera la missió que avuy nos toca cumplir nos sentim no sols ab prou forsas, sino ab excés de vida, mentres que 'ls perturbadors del Regionalisme, nessesitan ben bé totas las engrunas pera poder arribar á presentarse com una dissidencia formal. Jún tinse tots y combáttinnos, que no 'ns farán pas cedir. Lo nostre programa es clar y catalá, y encara que deguem fer algun punt de espera, tenim la seguretat de que, si no arribem allà ahontaném, no 's perdrá pas per nosaltres.

NOTAS BIBLIOGRÁFICAS.—En aquesta Secció donarem compte de totas las obras y revistas que 's rebin en nostra Redacció, las que passarán á engrossar la Biblioteca del CENTRE.

La activa Associació d' Excursions Catalanas, ha tingut la amabilitat d' enviarnos un exemplar del llibre «Guia General de las montanyas de la Regió del Montseny» degut á la ploma del conegut é incansable excursionista, nostre consoci D. Arthur Osona, ab quin llibre ha enriquit darrerament la llarga llista dels que porta publicats la mentada Associació. Forma un elegant volúm de 174 planas de esmeradíssima impressió y se divideix la obra en 132 excursions ó itineraris recomanables per sa clara explicació y abundancia de detall.

Donat lo fatals que estem de publicacions de la índole de la que 'ns ocupem, es d' aplaudir que la «Catalana» hagi donat ha llum la obra del Sr. Osona la qual recomanem á nostres lectors. Acompanyan al llibre los datos estadístichs del número d' habitants de tots los pobles que componen la Regió reconeguda y una nota de las principals altituts.

Segons veyém en anunci de las cobertas de la obra, á la Guia del Montseny, seguirán la del Plá de Barcelona, la del Baix Vallés y altres que 's tenen en preparació: Nos complau poder donar novas que parlan tant en honor de la Associació de Excursions Catalanas.

Ha vingut á mans nostras un prospecte que 's diu d' un «Diccionari Geográfic Historich Catalá» que promet apareixer á primers d' any nou. Per lo poch espressiu del prospecte y per ser empresa d' alguna importancia no volém aventurar nostre juhi respecte lo Diccionari. A més desconexim també la aptitud del autor ó copilador D. Joseph Reig y Vilardell. Parlarem d' eixa futura publicació tant prompte la coneguem y de veras voldriam fos recomanable. Una cosa hem notat y encara fora á temps de corretgirla si nostra veu es atesa. La forma que prometen es petita pera Diccionari, máxim en lo temps que correm y en nostra terra, en la que fins los llibres d' anar á estudi ó molts que podrian servirhi s' estanpan en forma de missal. N.

Estampa de V. Berdós, carrer de las Molas, 31.

SECCIÓ D' ANUNCIS

TALLERS

DE

FUNDICIÓ DE FERRO Y BRONCE

Y CONSTRUCCIÓ DE MÁQUINAS

DE

VALLS GERMANS

Carrer Campo Sagrado, 19, ensanche S. Antoni

BARCELONA.

D. VALENTI ALMIRALL, desde principis del any corrent, ha tornat á obrir son despaig de advocat, especialment pera consultas, juntas, tranzaccions, apelacions y juicis orals.

*Horas de despaig de 10 á 12 del matí y de
2 á 4 de la tarde.*

Carrer de la Princesa, 25, 2.º

LO CATALANISME

per V. Almirall.

SEGONA EDICIÓ (ECONÓMICA)

Preu 2'50 pessetas.

Se ven á las principales librerías. Los Senyors socis del Centre de dins y de fora de Barcelona, que vulguin adquirirne mes d'un exemplar, los obtindrán á preu de llibreter, ó sigui á 2 pessetas dirigintse directament al autor.

¡AL BRUCH!

Botiga de marchs y cuadros daurats.
Oleografías, estampas y gravats.
Fábrica de transparents. Venta al en grós y á la menuda.

TALLER DE ARGENTIUTAR CRISTALLS PERA LLUNAS DE MIRALL

Portaferrissa, 10.-Barcelona.-Petritxol, 17.

COLMADO DEL CRÉDITO

Passatge del Crèdit, 5.

Casa especial en formatjes del país y extrangers.

Conservas de carns, peix, fruitas y verduras.

Gran depósito de Champagne francés

Representació de vins de Jerez.

Vendas al por mayor y menor.

REGALO DE NADAL

Per 10 pessetas.

Una ampolla gran Champagne francés.

Una » » Moscatell de Jeréz.

Una » » Jeréz sech.

Una lliura turrons de Massapá lligitim de Toledo.

Una lliura turrons de Yema superiors.

Una » » de Jijona ó Alicante.

50 neulas.

5, Passatge del Crèdit, 5.

Sessió inaugural del Centre Catalá, del any corrent (1887-1888).

Butlletí, contenint la Memoria, Poesías y Discurs presidencial.

Preu, pessetas 0'50.

CARME,—40 Y HOSPITAL,—26.

SASTRERÍAS ECONÓMICAS

DE

MIQUEL FORTUNY.

Vestits complers, de 20 ptas. avánt.

Abrichs gavans, de 20 » »

Capas, de 35 » »

Vestits pera nens de totes edats y de tots preus.

PRODUCCIO DIARIA

DEU MIL KILOS DE PAPER

BALDOMERO LLOPIS GUIX

Representant de la casa Olalde y C.^a

DEPÓSIT Y DESPATX

Cervantes, 3. BARCELONA.

Papers pera imprimir litografiar y embalatje

Sobres y paper pera escriure.

PAPER DE FUMAR

«PLANAS»

La extraordinaria acceptació en que se veu favoregut aquest paper es degut á trovar reunidas en ell, las tres principals condicions que pocas vegadas poden trovar los fumadors en altrás classes de paper.

Bons materials en sa elaboració.

Bona consistencia.

Y cremar ab una regularitat admirable.

Se troba de venta en tots los estanchs, kioscos y demás llochs de costum.

Depósit: Unió, 2.

L' Espagne telle qu' elle est, per V. Almirall. Edició de París, (Nouvelle Librairie Parisienne.)

Preu á París, Frs. 3'50.

Llibrerias de Verdaguer y Piaget, Rambla del Mitj.

GRAN FÁBRICA DE LICORS

DE

TARRAGÓ Y C.^A

4, Carrer Aurora, 4.

FABRICA DE SABÓ DE TOTAS CLASSES

y depósit d' olis refinats

DE

ALBERT CARBO

Fábrica y despatx, JUNQUERAS, 4.

Venta en grós y á la menuda.

Cronicas Catalanas.

Crónica del rey en Pere è dels seus antecessors passats, per Bernat Desclot. un tomo de 384 planas, 6 pessetas.

Crónica del Rey en Pere IV lo Ceremoniós ó del Pu-nyalet, escrita per lo mateix monarca —*Relació sumaria de la antiga fundació y cristianisme de la ciutat de Barcelona*, per Esteve Gilaber-Bruniquer. Las duas crónicas forman un tomo de 416 planas, 6 ptas.

ESTAMPA

DE

VÍCTOR BERDÓS Y FELIU

31, MOLAS, 31.

(Avans Tapineria, 17)

ACREDITADA

per la promptitut, bon gust y excesiva economía en tota classe de impresos, desde la tarjeta al treball tipogràfic més complicat.

ESPECIALITAT

en la impressió d' llibres talonaris, notas de preus, estats d' comptas y demás documents perteneixents al comer.

31, MOLAS, 31.